

Η Χριστουγεννιάτικη Μυτιλήνη του 1930

«Χοροί, πρωτοχρονιάτικα δέντρα, παιδικές γιορτές, ντάνσινγκ!

Η Μυτιλήνη η πεινώσα και πενόμενη, γλεντά, διαψεύδουσα εν... χορώ το ρητόν περί νηστικού αρκουδιού.

Υπάρχει όμως Λεσβιακόν επίγραμμα θαυμασίως εξηγούν το φαινόμενον:

«Πεινώ! – Πήδα!»

Ας πηδήσωμεν λοιπόν, ευσυνειδήτως.»

Κάπως έτσι αποτυπώνεται το κλίμα των εορτών στην εφημερίδα Ταχυδρόμος τον Δεκέμβριο του 1930. Παρά την οικονομική κρίση και την ανέχεια που μαστίζει την πλειοψηφία του κόσμου, η εορταστική διάθεση είναι διάχυτη σε όλη την πόλη. Κάλαντα και μελωδίες από γραμμόφωνα και πλανόδιους μουσικούς αντηχούν σε κάθε γωνιά. Τα καταστήματα της αγοράς έχουν στολιστεί και οι βιτρίνες είναι γεμάτες με κάθε είδους προϊόντα. Τις μέρες των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς ο κόσμος κατακλύζει την αγορά από το Δημοτικό Θέατρο μέχρι την Επάνω Σκάλα.

Την τιμητική τους έχουν τα κρεοπωλεία και τα παντοπωλεία, όπου ήσαν εκτεθειμένα, προκλητικότερα, αρμαθιές λουκάνικα, παστουρμάδες, τυριά και διάφορα άλλα πρώτης τάξεως στομαχικά είδη, θαύματα εδέσθαι και γεύεσθαι. Στα φρουτάδικα, ποικιλία φρούτων, παντός γούστου και πάσης ορέξεως, μεγάλα πορτοκάλια χρυσωμένα, μανταρίνια, μήλα, σύκα, γευστικώτατες αιγυπτιακές καρύδες κ.ά. Οι πωλητάδες φώναζαν με όλη την δύναμη των πνευμόνων. -Εδώ κόσμε, πάρε κόσμε, βλέπε κόσμε! Τα ζαχαροπλαστεία διαφημίζουν τα σοκολατάκια τους μέσα σε κουτιά πολυτελείας ως το καλλίτερον και σοβαρώτερον δώρον! Στις βιτρίνες φιγουράρουν κοσμήματα, παιχνίδια, αρώματα, υφάσματα, πουκάμισα, υποδήματα και παριζιάνικα μοντελάκια διαφημίζονται στον τοπικό τύπο. Υπάρχουν δώρα για κάθε γούστο και βαλάντιο. Τα μαγαζιά για να προσελκύσουν πελατεία κάνουν μεγάλες εκπτώσεις και ευκολίες πληρωμής.

Ο φτωχόκοσμος, ωστόσο, περιωρίζετο μονάχα στο να περιεργάζεται και να αποθαυμάζει τα εκτιθέμενα προκλητικότερα δώρα, να κάμη παζάρια με τους πωλητάς και να... μην αγοράζη. Ένα ψεύτικο καροτσάκι, ένας σιδηρόδρομος, μια σφυρίχτρα, ένα ντουφεκάκι, ένα μπαλόκι, μια κούκλα, σε τι μπορεί να χρησιμεύση το σήμερον ημέρα; Γεμίζουν μήπως τον στόμαχον; Όχι βέβαια! Έ! Τότε ας λείπουν! Προτιμώτερο είναι ένα διπλό ξηροψημένο ψωμί ή ένα λουκάνικο από μια παληοσφυρίχτρα ή ένα μπαλόκι. Πνεύμα οικονομίας, πνεύμα μεταπολεμικόν, πέρα για πέρα.

Λόγω των ημερών διάφοροι σύλλογοι, όμιλοι και γενικότερα ένα συνονθύλευμα ανθρώπων πλημμυρίζουν τα καταστήματα ζητώντας μια μικρή οικονομική ενίσχυση. Το Εθνικόν ορφανοτροφείον, αθλητικοί και ποδοσφαιρικοί σύλλογοι, μαθητικοί όμιλοι, πλανόδιοι μουσικοί, οργανάκια, «φωνογραφιτζήδες», διανομείς ταχυδρομείου, τηλεγραφείου, εφημερίδων, λεμβούχοι, σκουπιδιάρηδες, αχθοφόροι, αγροφύλακες, πυροσβέσται, καφετζήδες και ζητιάνοι. Όλοι αυτοί ελύσσαξαν τους μαγαζάτορας στους μπιναμάδες!

Δε λείπουν και οι επιτήδριοι που έχουν στήσει ρουλέτες στα κεντρικότερα σημεία της αγοράς και κυρίως μπροστά στον χώρο του λιμεναρχείου προκαλώντας τους περαστικούς να δοκιμάσουν την τύχη τους. *Εδώ κύριοι, δίνετε ένα τάλληρο και παίρνετε εικοσιπέντε*

δραχμές. Δοκιμάσατε την τύχη σας. Οι αφελείς από τη λαχτάρα τους να αυξήσουν έστω και αυτά τα λίγα τάλληρα έπαιζαν ασυλλόγιστα και στο τέλος απήρχοντο με την τσέπη αδειανή.

Στην εορταστική Μυτιλήνη δε θα μπορούσαν να απουσιάσουν και φέτος οι καθιερωμένοι χοροί και γιορτές, όπως η γιορτή του Δέντρου των Χριστουγέννων, η γιορτή του Φτωχού Παιδιού, χοροί αθλητικών συλλόγων κ.ά., πολλοί εκ των οποίων έχουν φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Η αφρόκρεμα της πόλης διασκεδάζει μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες χορεύοντας, πίνοντας και παίζοντας μπακαρά και πόκερ. Χαρακτηριστική είναι και η παρουσία τούρκων αθλητών και φιλάθλων της ποδοσφαιρικής ομάδας Καρσί Γιακά, δημοσιογράφων και μεγαλοπαραγόντων της Σμύρνης καθώς και παικτών του Πανιωνίου, που κατά τη διάρκεια της μέρας αγωνίζονται με τις τοπικές ομάδες και σχεδόν κάθε βράδυ δεξιώνονται και γλεντάνε με αστείρευτο κέφι μέχρι πρωίας στα νυχτερινά κέντρα της πόλης.

Επίσης, οι φιλότεχνοι της πόλης μπορούν να απολαύσουν εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας ειδικά σχεδιασμένες για τις μέρες των εορτών. Οι αδελφοί Χουτζαίου με τα Λεσβιακά Τοπία, ο Σ. Βασιλείου με τα ανεκτίμητα κομψοτεχνήματά του και η δεσποινίς Προσαλέντη με τους υπέροχους πίνακες ζωγραφικής της, που φιλοξενούνται στη σάλα της Μεγάλης Βρετανίας, ενθουσιάζουν και το πιο απαιτητικό κοινό. Τέλος χριστουγεννιάτικα και πρωτοχρονιάτικα προγράμματα με ξεκαρδιστικές κωμωδίες, περιπέτειες και παγκόσμιες κινηματογραφικές επιτυχίες περιμένουν το φιλοθεάμον κοινό στο *Πάνθεον* και το *Λεσβιακόν*.

Οι γιορτές για την πλειοψηφία του κόσμου αποτελούν μία νότα χαράς και ένα σύντομο διάλειμμα από τη δύσκολη καθημερινότητα και τον αγώνα για επιβίωση.

Ο Άηθασίλης, κάποτε, την παραμονήν της πρωτοχρονιάς κατέβαινε μέσα στα τζάκια των σπιτιών κι άφηνε πλούσια δώρα για τον μικρόκοσμο. Τότε ως φαίνεται ο Αηθασίλης ήταν από τζάκι. Τώρα όμως φτώχινε κι αυτός και τα δώρα του είναι πενιχρά και ανάξια λόγου! Το 1930 με τις δυσκολίες του αλλά και τις μικροχαρές του φεύγει και οι μυτιληνιοί εύχονται ολόψυχα ο νέος χρόνος να τους δώσει λιγώτερες λύπες και περισσότερες ευτυχισμένες ημέρες!

(Το άρθρο στηρίζεται σε πληροφορίες που προέρχονται εξ ολοκλήρου από τη Συλλογή Τοπικού Τύπου της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης και συγκεκριμένα από τις εφημερίδες *Ελεύθερος Λόγος*, *Ταχυδρόμος* και *Δημοκράτης*. Περισσότερες πληροφορίες στο ψηφιακό αποθετήριο της Δ.Κ.Β. Μυτιλήνης <http://dspace.cplm.gr/>)

*Μαρία Γρηγορά
ΠΕ Βιβλιοθηκονόμος-MSc in Cultural Informatics and Communication
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

*Φανή Μαρωνίτου
ΤΕ Βιβλιοθηκονόμος
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης